

Hejmdal

24. Hærg.

Lørdag den 2. August 1902.

Nr. 187. 178

Hejmdal (1899-1975) - Lørdag den 2. August 1902

Askov Højskole.

—0—

I „Agrardagbladet“ skrives :

Enhver af vore Læsere ved, hvad Betydning Askov Højskole har haft for Udviklingen herhjemme gennem den sidste Menneskealder. Ikke mindre end ca. 10 000 unge Karle og Piger har i Aarenes Løb gæstet denne Skole og derved faaet lagt et Grundlag for Livet, som har sat dybe Mærker rundt om i vort Folk og dets Udvikling.

Askov Højskole begyndte kun smaat og er i Virkeligheden en Fortsættelse af Rødding Højskole, som blev standset efter Slesvigs Tab 1864. Den lille, uanselige Bygning, som Ludvig Schrøder og hans udmærkede Hustru begyndte deres Virksomhed i med kun ganske faa Elever, staar den Dag i Dag som et stumt, men dog levende Billede paa Udviklingens Gang i Askov fra Juni 1865 til Dato.

I „Agrardagbladet“ skrives:

Enhver af vore Læsere ved, hvad Betydning Askov Højskole har haft for Udviklingen herhjemme gennem den sidste Menneskealder. Ikke mindre end ca. 10.000 unge Karle og Piger har i Aarenes Løb gæstet denne Skole og derved faaet lagt et Grundlag for Livet, som har sat dybe Mærker rundt om i vort Folk og dets Udvikling.

Askov Højskole begyndte kun smaat og er Virkeligheden en Fortsættelse af Rødding Højskole, som blev standset efter Slesvigs Tab 1864. Den lille, uanselige Bygning, som Ludvig Schrøder og hans udmærkede Hustru begyndte deres Virksomhed i med kun ganske faa Elever, staar den Dag i Dag som et stumt, men dog levende Billede paa Udviklingens Gang i Askov fra Juni 1865 til Dato.

Nu er Askov Højskole en hel Verden, et stort Bygningskompleks, en Folkeoplysningsanstalt, hvortil man forgæves søger Lige her i Norden.

Dette er først og fremmest Ludvig Schrøders og Hustrus Værk, men selvfølgelig er de gennem Aarene blevne udmærket bistaaet af Mænd som Kand. theol. H. Nutzhorn, Professor Poul la Cour, Kand. math. Jakob Appel, Poul Bjerger, Kand. theol. Sv. Fenger, Kand. mag. Marius Kristensen, Statskonsulent Fr. Hansen m. fl., tidligere ogsaa af Holger Begtrup, der nu er Højskoleforstander i Frederiksborg.

For Tiden har Skolen 17—18 Lærere og Lærerinder.

I Øjeblikket har Askov Højskole et Pigekursus, der varer fra Maj til August, paa ca. 140 Elever fra Indland som Udland. Senere kommer det store, udvidede Kursus — en kvindelig og en mandlig Afdeling —, Efteraarsmødet, Feriekursus for Lærere, et stort Gymnastikkursus osv.

Med andre Ord; man er i stadigt Arbejde paa Askov. Den ene Opgave afløser den anden.

Skolens Indtægter udgør gerne hvert Aar omkring ved 35 000 Kr., Udgifterne en lignende Sum. Heri ikke medregnet Elevernes Kostpenge.

Bygningerne er vurderede til ca. 110 000 Kr., Bogsamlingen o. l. for 17—18 000 Kr.

Nu er Askov Højskole en hel Verden, et stort Bygningskompleks, en Folkeoplysningsanstalt, hvortil man forgæves søger Lige her i Norden.

Dette er først og fremmest Ludvig Schrøders og Hustrus Værk, men selvfølgelig er de gennem Aarene blevne udmærket bistaaet af Mænd som Kand. theol. H. Nutzhorn, Professor Poul la Cour, Kand. math. Jakob Appel, Poul Bjerger, Kand. theol. Sv. Fenger, Kand. mag. Marius Kristensen, Statskonsulent Fr. Hansen m. fl., tidligere ogsaa af Holger Begtrup, der nu er Højskoleforstander i Frederiksborg.

For Tiden har Skolen 17-18 Lærere og Lærerinder.

I Øjeblikket har Askov Højskole et Pigekursus, der varer fra Maj til August, paa ca. 140 Elever fra Indland som Udland. Senere kommer det store, udvidede Kursus - en kvindelig og en mandlig Afdeling -, Efteraarsmødet, Feriekursus for Lærere, et stort Gymnastikkursus osv.

Med andre Ord; man er i stadigt Arbejde paa Askov. Den ene Opgave afløser den anden.

Skolens Indtægter udgør gerne hvert Aar omkring 35.000 Kr., Udgifterne en lignende Sum. Heri ikke medregnet Elevernes Kostpenge.

Bygningerne er vurderede til ca. 110.000 Kr., Bogsamlingen o.l. for 17-18.000 Kr.

Men hertil kommer, at næsten alle Lærerne har hver sin Ejendom. Schrøder har sin veldrevne Gaard „Damhus“, Fr. Hansen ligeledes en smuk Landejendom med Forsøgsstation, Poul la Cour har sin Gaard og Mølle m. m., Nutzhorn og de andre gifte Lærere ligeledes hver deres Ejendom med eller uden Jord.

Paa denne Maade danner det hele, som sagt, en lille Verden for sig, hyggeligt idyllisk og tiltalende for enhver, hvis Øje møder den venlige Plet med de vel vedligeholdte Huse, smukke Haver, gode Veje og den prægtige Dam midt i det hele.

Hertil kommer den ny, smukke Valgmenighedskirke med Præsteboligen. Det er kun godt et Par Aar siden Kirken blev indviet. Allerede i 1899 kom Kand. theol. Axel Helweg til Askov for at prædike, men siden 28. Januar 1900 har han uafbrudt virket som Valgmenighedens Præst.

Ved Indvielsen hin Dag mødte ca. 40 Præster i Ornat samt 1000 Mennesker fra Omegnen. Biskop Gøtsche fra Ribe var ogsaa til Stede, og Schrøders Svigersøn, Forstander Rasmus Nielsen, Særslev, havde skrevet en stemningsfuld Kantate til Indvielsen, medens H. Nutzhorn komponerede Melodien. Det hed i Kantaten :

Men hertil kommer, at næsten alle Lærerne har hver sin Ejendom. Schrøder har sin veldrevne Gaard „Damhus“, Fr. Hansen ligeledes en smuk Landejendom med Forsøgsstation, Poul la Cour har sin Gaard og Mølle m.m., Nutzhorn og de andre gifte Lærere ligeledes hver deres Ejendom med eller uden Jord.

Paa denne Maade danner det hele, som sagt, en lille Verden for sig, hyggeligt idyllisk og tiltalende for enhver, hvis Øje møder den venlige Plet med de vel vedligeholdte Huse, smukke Haver, gode Veje og den prægtige Dam midt i det hele.

Hertil kommer den ny, smukke Valgmenighedskirke med Præsteboligen. Det er kun godt et Par Aar siden Kirken blev indviet. Allerede i 1899 kom Kand. theol. Axel Helweg til Askov for at prædike, men siden 28. Januar 1900 har han uafbrudt virket som Valgmenighedens Præst.

Ved Indvielsen hin Dag mødte ca. 40 Præster i Ornat samt 1.000 Mennesker fra Omegnen. Biskop Gøtsche fra Ribe var ogsaa til Stede, og Schrøders Svigersøn, Forstander Rasmus Nielsen, Særslev, havde skrevet en stemningsfuld Kantate til Indvielsen, medens H. Nutzhorn komponerede Melodien. Det hed i Kantaten:

Vi bede da, at Aandens Brus
i mangel stille Højtidsstund
maa fylde dette Kirkehus
med Vidnesbyrd af Hjertens Grund,
saa Folket, som forsamles her,
maa mærke grant, at Gud er nær.

Efter Kirkens Indvielse, der havde
et saare gribende Præg, var der stort
Eftermiddagsmøde med Foredrag af for-
skillige, bl. a. Schrøder og Karl Poul-
sen, Ryslinge.

Ude paa den venlige Kirkegaard, der
omkranser Kirken, ses endnu kun saa
Begravelser. Den første, som jordfæ-
stedes her, var mærkelig nok en Datter
af Ludv. Schrøder. Denne Mand, der
for saa vidt er Sjælen i alt det, som
er skabt i Askov, maatte bringe Kirke-
gaarden det første smertelige Offer.

— Jeg havde den Glæde at være
Forstander Schrøders Gæst en Dags
Tid. Utrættelig viste Hr. S. mig om-
kring, forklarende mig alt, hvad jeg saa,
og besvarende alle de Spørgsmaal, jeg
rettede til ham. I hans hyggelige Hjem
var Kunstværk ved Kunstværk anbragt,
og i den ene Foredragssal saa jeg Fru
Slott-Møllers smukke Arbejde: „Dron-
ning Dagmars Død“. Desuden Kul-
tegninger af flere kendte Mænd af grundt-
vigsk Retning, men ogsaa Billeder af
Gladstone og Shakespeare.

Vi bede da, at Aandens Brus
i mangel stille Højtidsstund
maa fylde dette Kirkehus
med Vidnesbyrd af Hjertens Grund,
saa Folket, som forsamles her,
maa mærke grant, at Gud er nær.

Efter Kirkens Indvielse, der havde
et saare gribende Præg, var der stort
Eftermiddagsmøde med Foredrag af for-
skillige, bl. a. Schrøder og Karl Poul-
sen, Ryslinge.

Ude paa den venlige Kirkegaard, der
omkranser Kirken, ses endnu kun saa
Begravelser. Den første, som jordfæ-
stedes her, var mærkelig nok en Datter
af Ludv. Schrøder. Denne Mand, der
for saa vidt er Sjælen i alt det, som
er skabt i Askov, maatte bringe Kirke-
gaarden det første smertelige Offer.

- Jeg havde den Glæde at være
Forstander Schrøders Gæst en Dags
Tid. Utrættelig viste Hr. S. mig om-
kring, forklarende mig alt, hvad jeg saa,
og besvarede alle de Spørgsmaal, jeg
rettede til ham. I hans hyggelige Hjem
var Kunstværk ved Kunstværk anbragt,
og i den ene Foredragssal saa jeg Fru
Slott-Møllers smukke Arbejde: „Dron-
ning Dagmars Død“. Desuden Kul-
tegninger af flere kendte Mænd af grundt-
vigsk Retning, men ogsaa Billeder af
Gladstone og Shakespeare.

Jeg overværede en meget fornøjelig Gymnastiktime, ledet af Schrøders Datter, Fru Ingeborg Appel, der i de sidste 12—13 Aar med mild Fasthed har forestaaet Gymnastikken samt Sundheds-læren og Tegneundervisningen paa Askov. Med Liv og Lyst deltog de unge Piger i Gymnastikken, og rigtig flinke var de fleste af dem.

Ligeledes var jeg henne paa Væve-skolen, hvis Bestyrerinde er Frk. Jenny la Cour. Alt bar Vidne om levende Interesse for denne Sag, som paa ny er i Færd med at komme frem i vort Folk. Jeg saa her samtidig omtrent en halv Snes Vævestole i Aktivitet.

Ogsaa glædede det mig meget at høre et tankerigt Foredrag af Forstander Schrøder; særlig vakte det min Opmærksomhed, at Pigernes Forstaaelse af Emnet var saa iøjnefaldende, ligesaa deres Lyst til at fæstne Indholdet ved, at gøre forskellige Notater. Den udmærkede Sang røbede dertil den kyndige Ledelse, hvorunder Eleverne stadig er, idet afdøde Folketingsmand C. Bergs Svoger, Kand. theol. H. Nutzhorn lige siden November 1865 — altsaa omtrent siden Skolens Begyndelse i Askov — har været Askov Højskoles stadige Sanglærer.

Jeg overværede en meget fornøjelig Gymnastiktime, ledet af Schrøders Datter, Fru Ingeborg Appel, der i de sidste 12-13 Aar med mild Fasthed har forestaaet Gymnastikken samt Sundheds-læren og Tegneundervisningen paa Askov. Med Liv og Lyst deltog de unge Piger i Gymnastikken og rigtig flinke var de fleste af dem.

Ligeledes var jeg henne paa Væve-skolen, hvis Bestyrerinde er Frk. Jenny la Cour. Alt bar Vidne om levende Interesse for denne Sag, som paa ny er i Færd med at komme frem i vort Folk. Jeg saa her samtidig omtrent en halv Snes Vævestole i Aktivitet.

Ogsaa glædede det mig meget at høre et tankerigt Foredrag af Forstander Schrøder; særlig vakte det min Opmærksomhed, at Pigernes Forstaaelse af Emnet var saa iøjnefaldende, ligesaa deres Lyst til at fæstne Indholdet ved, at gøre forskellige Notater. Den udmærkede Sang røbede dertil den kyndige Ledelse, hvorunder Eleverne stadig er, idet afdøde Folketingsmand E. Bergs Svoger, Kand. theol. H. Nutzhorn lige siden November 1865 - altsaa omtrent siden Skolens Begyndelse i Askov - har været Askov Højskoles stadige Sanglærer.

Endnu et Par Ord om et lille Besøg, jeg aflagde paa „Damhus“, Ludvig Schrøders egen Avlsgaard, som ligger en halv Snes Minutters Gang fra Højskolen. Her ude har det jydsk Haveselskab arrangeret en Forsøgsstation, og derved er der efterhaanden bleven knyttet en stor Frugthave til „Damhus“, hvortil iøvrigt hører et ret stort Jordareal — er det 70 a 80 Tdr. Land? — og en fortrinlig Besætning. Gaarden er delvis bygget i norsk Stil og styres af en dygtig Vestjyde, der er Dattersøn af den bekendte Stænderdeputerede Ole Kirk, som fødtes i 1789 og døde i en Alder af henved 88 Aar.

Kreaturbesætningen passes af en ung Mand, Søn af en af vore første Højskoleforstandere. Den unge Mand skal besidde en meget energisk Karakter, er Landmand med Liv og Lyst, vil lære alt fra Grunden af og er altsaa paa sin Livsbane i Øjeblikket naaet til at være Fodermester paa „Damhus“. Han har ingen fine Fornemmelser, men boer naturligvis i Karlekammeret, og siden vi taler om Karlekamre, — et Emne, der jo er drøftet en Del her i Bladet —, saa vil jeg anbefale alle at tage Mønster efter Karlekamret paa „Damhus“. Det er forstandigt og hyggeligt indrettet, men er jo alligevel kun et Karlekammer. Der er Lys og Luft, Udgang til Gaard og Stald, prunkløse Prydelser paa Væggen, gode, rene Senge — kort sagt, alt vidner om, at de, der bor i Værelset, har gode Interesser, medens Husbonden har Følelsen af, at ogsaa til Karlekamret strækker sig hans Pligter og Omsorg.

Endnu et Par Ord om et lille Besøg, jeg aflagde paa „Damhus“, Ludvig Schrøders egen Avlsgaard, som ligger en halv Snes Minutters Gang fra Højskolen. Her ude har det jydsk Haveselskab arrangeret en Forsøgsstation, og derved er der efterhaanden bleven knyttet en stor Frugthave til „Damhus“, hvortil iøvrigt hører et ret stort Jordareal - er det 70 a 80 Tdr. Land? - og en fortrinlig Besætning. Gaarden er delvis bygget i norsk Stil og styres af en dygtig Vestjyde, der er Dattersøn af den bekendte Stænderdeputerede Ole Kirk, som fødtes i 1789 og døde i en Alder af 88 Aar. Kreaturbesætningen passes af en ung Mand, Søn af en af vore første Højskoleforstandere. Den unge Mand skal besidde en meget energisk Karakter, er Landmand med Liv og Lyst, vil lære alt fra Grunden af og er altsaa paa sin Livsbane i Øjeblikket naaet til at være Fodermester paa „Damhus“. Han har ingen fine Fornemmelser, men boer naturligvis i Karlekammeret, og siden vi taler om Karlekamre, - et Emne, der jo er drøftet en Del her i Bladet -, saa vil jeg anbefale alle at tage Mønster efter Karlekamret paa „Damhus“. Det er forstandigt og hyggeligt indrettet, men er jo alligevel kun et Karlekammer. Der er Lys og Luft, Udgang til Gaard og Stald, prunkløse Prydelser paa Væggen, gode, rene Senge - kort sagt, alt vidner om, at de, der bor i Værelset, har gode Interesser, medens Husbonden har Følelsen af, at ogsaa til Karlekamret strækker sig hans Pligter og Omsorg.

Forstander Schrøder ejer en ypperlig rød Kvægbesætning paa „Damhus“. Det er den saakaldte „Gramfamilie“. I de sidste Aar har ingen baaret saa mange Præmier hjem i Kolding-Egnen som „Gramfamilien“. Ved det store jydsk Fællesskue i Kolding forleden tog Hr. Schrøders Kofamilie atter første Præmie. Stammoderen er „Gamle Gram“. Hun er nu til Aars, og det er vistnok i Aar sidste Gang, hun møder til Dyrskuer. „Gl. Gram“ er en meget dyb, kraftig og veludviklet Ko med særdeles

fine Lemmer og meget stærkt udviklede Mælkeorganer. I 1886 blev Koen købt som 2 Aars Kvie af Forpagter Krøyer, Gramgaard; den har nu malket i 15—16 Aar og i den Tid givet ca. 165,000 Pd. Mælk og fortæret 86,000 Foderenheder (deraf Halvdelen Kraftfoder). Den gennemsnitlige aarlige Ydelse har været ca. 10,696 Pd. Mælk for 5563 Foderenheder = 192 Pd. Mælk for 100 Foderenheder, hvilket maa anses for et ret enestaaende Resultat. Hertil kommer den stærke Ned-arvningsevne, som „Gram“ har haft. Den har fortrinlige Døtre og Datterdøtre, og disse har igen arvet Moderens gode Egenskaber, ikke alene med Hensyn til Mælkemængde og Foderforbrug, men ogsaa hvad angaar Fedtprocenten.

Forstander Schrøder ejer en ypperlig rød Kvægbesætning paa „Damhus“. Det er den saakaldte „Gramfamilie“. I de sidste Aar har ingen baaret saa mange Præmier hjem i Kolding-Egnen som „Gramfamilien“. Ved det store jydsk Fællesskue i Kolding forleden tog Hr. Schrøders Kofamilie atter første Præmie. Stammoderen er „Gamle Gram“. Hun er nu til Aars, og det er vistnok i Aar sidste Gang, hun møder til Dyrskuer. „Gl. Gram“ er en meget dyb, kraftig og veludviklet Ko med særdeles fine Lemmer og meget stærkt udviklede Mælkeorganer. I 1886 blev Koen købt som 2 Aars Kvie af Forpagter Krøyer, Gramgaard; den har nu malket i 15—16 Aar og i den Tid givet ca. 165,000 Pd. Mælk og fortæret 86,000 Foderenheder (deraf Halvdelen Kraftfoder). Den gennemsnitlige aarlige Ydelse har været ca. 10,696 Pd. Mælk for 5563 Foderenheder = 192 Pd. Mælk for 100 Foderenheder, hvilket maa anses for et ret enestaaende Resultat. Hertil kommer den stærke Ned-arvningsevne, som „Gram“ har haft. Den har fortrinlige Døtre og Datterdøtre, og disse har igen arvet Moderens gode Egenskaber, ikke alene med Hensyn til Mælkemængde og Foderforbrug, men ogsaa hvad angaar Fedtprocenten.

Som Tyremoder har „gl. Gram“ ikke været saa betydelig, men der er dog solgt flere gode Tyre efter den, bl. a. til Aale ved Horsens og til Ladelund.

Jeg beundrede hele den smukke Kvægstamme paa „Damhus“ samt den mønsterværdige Orden, som herskede overalt. Selvfølgelig hører der ogsaa en udmærket Pleje og Ernæring til, naar saa gode Resultater skal foreligge; men „Damhus“ synes i alle Maader at være en Mønstergaard, som enhver interesseret Landmand kan have Glæde af at se, og som Forstander Schrøder kan være stolt af at eje.

Som Tyremoder har „gl. Gram“ ikke været saa betydelig, men der er dog solgt flere gode Tyre efter den, bl. a. til Aale ved Horsens og til Ladelund

Jeg beundrede hele den smukke Kvægstamme paa „Damhus“ samt den mønsterværdige Orden, som herskede overalt. Selvfølgelig hører der ogsaa en udmærket Pleje og Ernæring til, naar saa gode Resultater skal foreligge; men „Damhus“ synes i alle Maader at være en Mønstergaard, som enhver interesseret Landmand kan have Glæde af at se, og som Forstander Schrøder kan være stolt af at eje.